

กระบวนการเกิดอาชญากรรมในแง่มุมของพุทธธรรม

วิศิษฐ์ เจนนานนท์*

ปิ่นพันธ์ หาดใหญ่** สุเทพ พรมเลิศ***

(วันรับบทความ : 14 กันยายน 2560 /วันแก้ไขบทความ : 15 พฤศจิกายน 2560 /วันตอบรับบทความ : 22 พฤศจิกายน 2560)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้สาเหตุการเกิดอาชญากรรมและรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมตามหลักพุทธธรรมในพระไตรปิฎก โดยการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ซึ่งศึกษาทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 25 คน สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังเพศชายที่ถูกคุมขังในฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายและความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ในเรือนจำกลาง 9 แห่ง รวมจำนวนทั้งหมด 395 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (scheffe') ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการเกิดอาชญากรรมในแง่มุมของพุทธธรรม เกิดจากสาเหตุภายใน อันได้แก่ อโยนิโสมนสิการ อุกุศลมูล 3 (ต้นเหตุของความชั่ว 3 ประการ) และอนุสัย 7 (ความชั่วที่แฝงซ่อนตัวอยู่ในความรู้สึกนึกคิด 7 ประการ) และเกิดจากสาเหตุภายนอก หรือ ปรโตโฆสะ (ความรู้ เสี่ยงบอกเล่าจากผู้อื่น การกระตุ้นหรือชักจูงจากภายนอกซึ่งเป็นฝ่ายไม่ดี) อันได้แก่ อาชญากรรมที่เกิดจากปามิตร (การคบคนชั่ว) และการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ซึ่งในทางพุทธศาสนา เรียกว่า “ปฏิรูปเทสวาสะ” ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ระดับของความเห็นต่อปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิดในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิดอยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรกคือ ปัจจัยทางด้านสังคม รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านจิต และปัจจัยทางด้านกายภาพหรือสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับสอง การทดสอบสมมติฐานพบว่าสาเหตุการกระทำความผิดจาก ตัณหา (ความอยาก) มานะ (ความถือตัว) ทิฏฐิ (ความเห็นผิด)

* นักศึกษาปริญญาเอก, สาขาอาชญาวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต และอาจารย์ประจำ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หัวหน้าภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

จะมีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามผู้กระทำความผิดเพศชายที่มี อายุ แตกต่างกัน พบว่าในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยทางด้านจิต และปัจจัยด้านกายภาพหรือสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมไม่มีความแตกต่าง ถ้า ระดับการศึกษา แตกต่างกัน พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านของปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งถ้ารายได้ แตกต่างกัน พบว่า ทั้งในภาพรวม และรายด้านของ ปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 แต่ถ้าครอบครัวที่ให้อาหารแตกต่างกัน พบว่า ทั้งในภาพรวม และรายด้านของ ปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 และถ้าประเภทของข้อหาความผิดแตกต่างกัน พบว่าทั้งในภาพรวมและรายด้านของ ปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกัน และถ้าลักษณะการกระทำผิดรวม แตกต่างกัน พบว่าทั้งในภาพรวมและรายด้านของ ปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกัน และถ้าจำนวนครั้งที่ต้องโทษ แตกต่างกัน พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านของปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05

คำสำคัญ : กระบวนการ/ อาชญากรรม/ พุทธธรรม

Crime Process in Accordance with Buddhadhamma

Visit Jennanont^{*}

Peenaraya Thitasuntarotayan^{**} Suthep Promlert^{***}

(Received Date : September 14, 2017, Revised Date : November 24, 2017, Accepted Date : November 22, 2017)

Abstract

The main purpose of this research was Crime Process in Accordance with Buddhadhamma that aimed to the objective, was to get the crime patterns and crime prevention, according to the Buddhist Tripitaka. This Research Integrated (Mixed Methods Research), which studied the Qualitative Research, with in-depth interviewed with key informants, the total number of 25 people. For quantitative research questionnaire was used to collect data. Prisoner's men were detained in the offense to life and person and offenses against property in the Central Prison, 9, of the total 395 statistical methods used to analyze data were percentage, mean, standard deviation. T test Analysis, ANOVA and pairwise comparison coupled with Scheffe'. The research found that Results of the research showed that the luminaries. The causes of crime in terms of morality. The reasons were internal, including the Ayonisomanasikara Akuslmol 3(The cause of Evil 3 points).and Anusai 7 (Evils that lurk hidden sweatshops in the Wills 7 points).and caused by external or Bad- Paratoghosa, (A sound knowledge told by others. Stimulation or influence from outside parties, which is not good), including crime Papamitta (opposite the wicked), and in a bad environment. Which in Buddhism was called "Patirupadesavasa". Quantitative Research the social factors And the physical environment and the inmates as respondents were the opinions, were moderate, and considering factors as well as the top three levels of the reviews on the causal factors of the offense in

^{*} Graduate student , Major of Criminal Justice Administration and Society, Graduate School, Suan Dusit University and Lecturer, Faculty of Law, Mahasarakham University

^{**} Ph.D.,Lecturer, at Graduate School, Suan Dusit University, Thesis Major Adviser.

^{***} Ph.D.,Assistant Professor at Department of Buddhism, Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya, Thesis Major Co-Advisor.

the middle level was the first one. The social factors, followed by psychosocial factors. The Second was physical or environmental factors. This hypothesis found that the offense of carnal (craving for forms) Endeavor (Vainglory) Award (The offense) presented millionaires was different. When classified by the offender male's age difference was found in overall difference significant at the 0.05 level, and considering it was found that psychosocial factors, and physical or environmental factors Differs significantly. The social factors, there was no difference if the level was different, both overall and in the field. There were different Significant at 0.05 if the family of origin differently, both overall and in the field. Psychosocial factors the social factors and physical and environmental factors. There were different Significant at 0.05 if convicted of the offense differ. Both overall And aspects of Psychosocial factors the social factors and physical and environmental factors. Psychosocial factors the social factors and physical and environmental factors. There were different Significant at 0.05.

Keywords: Process/ Crime/ Buddhhadhamma

บทนำ

กรมราชทัณฑ์ เป็นส่วนราชการหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เป็นไปตามคำพิพากษาและคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้สังคมได้รับความเดือดร้อนและเพื่อความปลอดภัยของสังคม โดยใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟู (correction) เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถกลับตนเป็นพลเมืองดีต่อไป แต่ มีปัจจัยหลักอันเป็นตัวแปรที่สำคัญ คือ ปริมาณผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมจะต้องมีความสัมพันธ์กับจำนวนเรือนจำหรือ ทัณฑสถานและจะต้องมีความสัมพันธ์กับจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง และสามารถบริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานได้ (ธานี วรภัทร์ , 2554, น.13) ซึ่งสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์มีเรือนจำหรือ ทัณฑสถานไม่เพียงพอต่อการรองรับปริมาณผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากสถิติผู้ต้องขังและนักโทษเด็ดขาด ที่อยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ พบว่า มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี และมีผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษออกไปแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำ(Recidivism) เพิ่มขึ้น จนเกิดภาวะผู้ต้องขังล้นเรือนจำ (Overcrowding) ซึ่งเป็นปัญหาในกระบวนการยุติธรรม ภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ที่จะถือว่า

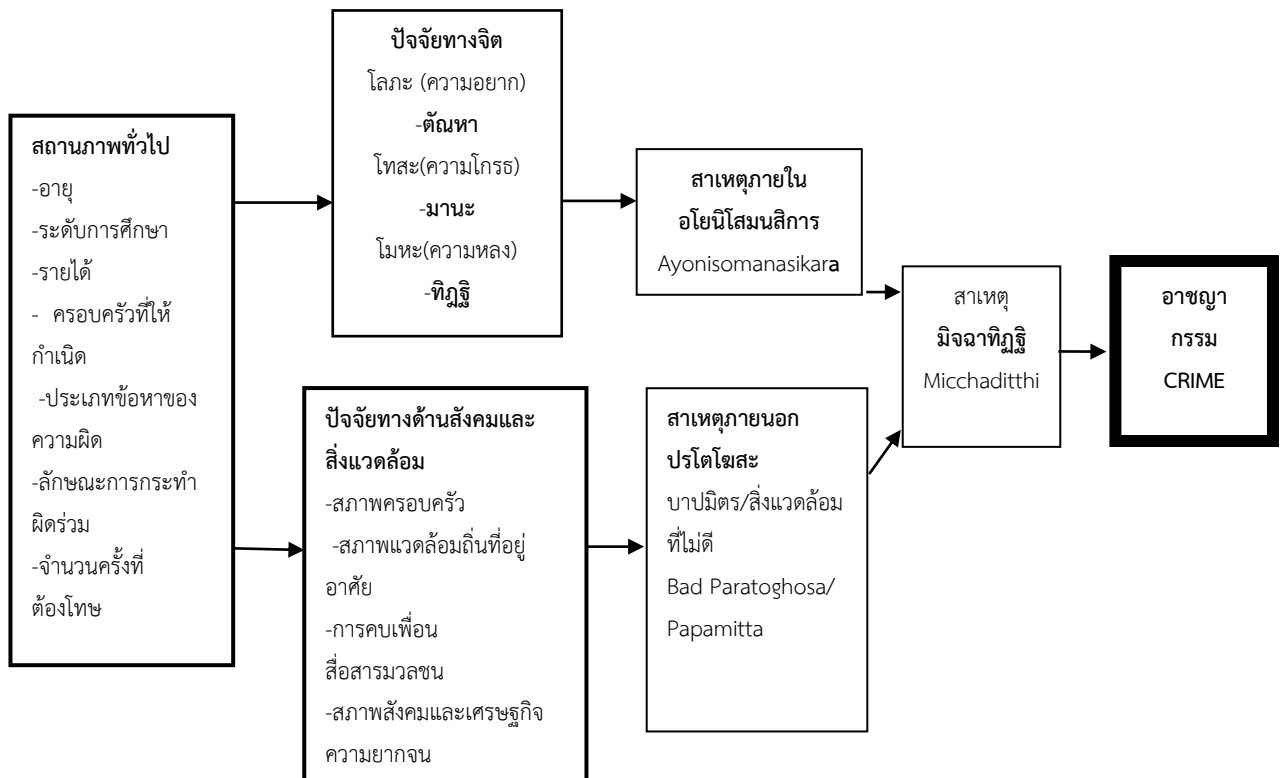
บรรลุความสำเร็จ คือ การทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษและปล่อยตัวออกไปแล้ว ไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า จำเป็นต้องดึงศาสนาเข้ามาใช้ในกระบวนการยุติธรรมให้มากที่สุดโดยเฉพาะพุทธศาสนาในการนำมาใช้แก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น จึงสนใจที่จะศึกษารากเหง้าของปัญหาอาชญากรรม อันได้แก่ ตัณหา มานะ ทิฐิ โปธัมสะ และ อโยนิโสมนสิการ อันเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิด มิจฉาทิฐิ นั้น ได้นำไปสู่พฤติกรรมอะไรบ้าง และพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดอาชญากรรมได้อย่างไรในแง่ของพุทธธรรม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ได้สาเหตุการเกิดอาชญากรรมตามหลักทางพุทธธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบสาเหตุการเกิดอาชญากรรมจาก ตัณหา (ความอยาก) มานะ (ความถือตัว) และทิฐิ (ความเห็นผิด) ตามหลักพุทธธรรมว่าเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด จำแนกตามผู้กระทำความผิดเพศชายที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ครอบครัวที่ให้กำเนิด ประเภทข้อหาของความผิด ลักษณะการกระทำผิดรวม และ จำนวนครั้งที่ต้องโทษว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ เพียงใด
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้หลักพุทธธรรมในพระไตรปิฎก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีสาเหตุการเกิดอาชญากรรมหลายสาเหตุซึ่งมีแนวคิดที่ว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมนั้น ประกอบขึ้นด้วยปัจจัยหลายอย่าง และปัจจัยเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับอาชญากรรม โดยใช้แนวทางการศึกษาของ แมนไฮม์ (Mannheim, 1973, pp.201-202) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดอาชญากรรม มี 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยทางกายภาพ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางจิตใจ โดยปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางสังคมจะก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ก็ต่อเมื่อปัจจัยทางจิตใจเอื้ออำนวย และแนวคิดของ อังณพ ชูบำรุง ซึ่งเสนอแนวคิดที่ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรมตามหลักพระพุทธศาสนามี 3 ประการ คือปัจจัยทางจิต ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (อังณพ ชูบำรุง, 2540, น.143) และแนวคิดพุทธธรรมที่เกี่ยวกับอาชญากรรมในพระไตรปิฎก เป็นกรอบแนวคิดในการอธิบายกระบวนการหรือสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมในแง่ของพุทธธรรมในงานวิจัยนี้ ตามกรอบแนวคิดด้านล่าง

สมมุติฐาน

ผู้กระทำความผิดเพศชาย ที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ครอบครัวที่ให้นกำเนิดมา ประเภท ข้อหาของความผิด ลักษณะการกระทำผิดร่วม จำนวนครั้งที่ต้องโทษ ที่แตกต่างกัน จะมีตัณหา มานะ และทิฐฐิ ในการกระทำความผิดที่แตกต่างกัน

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ มี 5 กลุ่มๆละ 5 คน รวม 25 คน

2. ประชากร คือ นักโทษเด็ดขาดเพศชาย เฉพาะในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จากเรือนจำกลางของแต่ละเขตที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกรมราชทัณฑ์ 33 แห่ง รวม 10 เขต จำนวนทั้งหมด 104,458 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2558)พบว่า นักโทษเด็ดขาดเพศชายมีจำนวนมากกว่านักโทษเด็ดขาดเพศหญิง ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาผู้ต้องขังที่เป็นเพศชายและเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มประชากรเฉพาะในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เพราะเมื่อพิจารณาการคัดแยกนักโทษตามลักษณะความผิดของ

กรมราชทัณฑ์ แล้วพบว่านักโทษที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามลำดับที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ถึง 72 ปี

3.กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรการคำนวณของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973) แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยแบ่งออกเป็น 5 ภูมิภาค และทำการสุ่มเลือกจังหวัดในแต่ละภาค รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 33,387 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 395 คน จากนั้นทำการเลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากเรือนจำกลางในแต่ละภาคโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling)

4.ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ตัณหา(ความอยาก) มานะ(ความถือตัว) และ ทิฐิ(ความเห็นผิด) ส่วนตัวแปรระดับบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ครอบครัวที่ให้กำเนิด ประเภทข้อหาของความผิด ลักษณะการกระทำความผิดร่วม จำนวนครั้งที่ต้องโทษ

5.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ ข้อคำถามรวม 64 ข้อ ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ 0.9396

การศึกษาค้นคว้านี้ เป็นการศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาชญากรรมในกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยกำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (percentage)

2.ดำเนินการแจกแจงความถี่แต่ละรายการที่สอบถาม คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นในแต่ละรายการและในภาพรวม นำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละรายการและภาพรวมที่ได้ มาแปลความหมาย

3.เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับปัจจัยทางพุทธธรรมที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจกระทำความผิด จำแนกตามสถานภาพทั่วไป โดยใช้ค่า t-test และ F-test (One-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe'

ผลการศึกษาวิจัย

1. เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิดของผู้ต้องขัง พบว่า ในภาพรวม ผู้ต้องขังมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคม มีระดับความคิดเห็นปานกลาง เป็นอันดับแรก ($\bar{X}=2.99$, S.D. = 0.63) รองลงมา เป็นปัจจัยทางด้านจิต และปัจจัยทางด้านกายภาพหรือสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}= 2.80$, S.D. = 0.63)

2. สาเหตุการกระทำความผิดจาก ตัณหา มานะ ทิฐิ จะมีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามผู้ต้องขังเพศชายที่มี อายุ ที่แตกต่างกัน เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ทั้งในภาพรวม ($F=1.269$, $P=0.246$) และรายด้าน ของสาเหตุแห่งการกระทำผิดไม่มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอายุ ผลการศึกษาพบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยทางด้านจิต และปัจจัยด้านกายภาพหรือสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนปัจจัยทางด้านสังคม ไม่มีความแตกต่าง

3. สาเหตุการกระทำความผิดจาก ตัณหา มานะ ทิฐิ จะมีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามผู้ต้องขังเพศชายที่มี ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ผลการศึกษา เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($F=2.084$, $P=0.036$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยทางด้านจิต และปัจจัยด้านกายภาพหรือสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($F=1.990$, $P=0.047$) ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมไม่มีความแตกต่าง ปฏิเสธสมมติฐาน ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับใดและไม่ว่าสาเหตุนั้นจะเกิดจากปัจจัยใดก็ตาม ก็เลิส 3 ตัว อันได้แก่ ตัณหา มานะ ทิฐิ ก็เป็นสาเหตุที่ทำให้คนกระทำความผิดได้

4. สาเหตุการกระทำความผิดจาก ตัณหา มานะ ทิฐิ จะมีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามผู้ต้องขังเพศชายที่มี รายได้ ที่แตกต่างกัน เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำความผิดจากตัณหา มานะ ทิฐิ จำแนกตามรายได้ พบว่า ในภาพรวม ($F=3.286$, $P=0.004$) มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคม ($F=3.446$, $P=0.003$) มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 และปัจจัยทางด้านจิต ($F=2.495$, $P=0.022$) และด้านกายภาพหรือสิ่งแวดล้อม ($F=2.495$, $P=0.022$) ทั้งสองปัจจัยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ยอมรับสมมติฐาน ทั้งในภาพรวม และรายด้าน

5. สาเหตุการกระทำความผิดจาก ตัณหา มานะ ทิฐิ จะมีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามผู้ต้องขังเพศชายที่มี ครอบครัวที่ให้น้ำเงิน ที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ยอมรับสมมติฐาน ทั้งใน

ภาพรวม และรายด้านของ ปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในภาพรวมพบว่า สาเหตุการกระทำความผิด จำแนกตามครอบครัวที่ให้กำเนิด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ที่ 0.01 ($F = 3.681$ และ $p = 0.006$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ที่ 0.01 ($F = 4.213$, $p = 0.002$) ปัจจัยทางด้านจิตและปัจจัยด้านกายภาพหรือสิ่งแวดล้อม ($F = 2.772$, $p = 0.027$) มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ที่ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe') พบว่า ปัจจัยทางด้านจิต ไม่มีรายคู่ใด มีความแตกต่างกัน ปัจจัยทางด้านสังคม พบว่า ครอบครัวที่สมบูรณ์ กับการไม่ตอบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ส่วนปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม พบว่า ไม่มีรายคู่ใด มีความแตกต่างกัน สำหรับในภาพรวม พบว่า ครอบครัวที่สมบูรณ์ กับการไม่ตอบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

6. สาเหตุการกระทำความผิดจาก ตัณหา มานะ ทิฐิ จะมีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามผู้ต้องขังเพศชายที่มี ประเภทข้อหาของความผิด ที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ทั้งในภาพรวม และรายด้านของ ปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกัน

7. สาเหตุการกระทำความผิดจาก ตัณหา มานะ ทิฐิ จะมีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามผู้ต้องขังเพศชายที่มี ลักษณะการกระทำผิดร่วม ที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ทั้งในภาพรวม และรายด้านของ ปัจจัยทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกัน

8. สาเหตุการกระทำความผิดจาก ตัณหา มานะ ทิฐิ จะมีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามผู้ต้องขังเพศชายที่มี จำนวนครั้งที่ต้องโทษ ที่แตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวม จำนวนครั้งของการกระทำความผิดต่อปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($F = 3.080$, $P = 0.027$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 5.24$, $P = 0.001$) นอกนั้นไม่มีความแตกต่าง เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จำแนกตามจำนวนครั้งของการกระทำความผิด พบว่า ในภาพรวม จำนวนครั้งของการกระทำความผิดต่อปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($F = 3.080$, $P = 0.027$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 5.24$, $P = 0.001$) นอกนั้นไม่มีความแตกต่าง และเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Scheffe') ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิด จำแนกตาม จำนวนครั้งของการกระทำความผิด ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่มีคู่ใดที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ยอมรับสมมติฐาน ทั้งในภาพรวม และรายด้านของ ปัจจัย

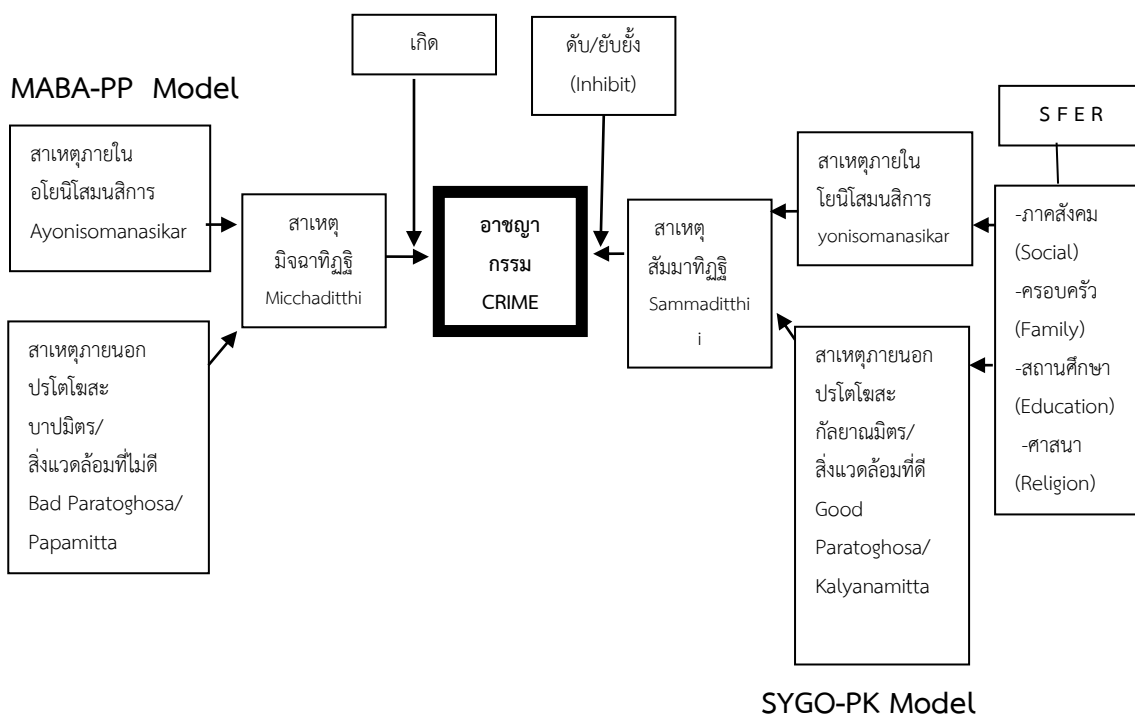
ทางด้านจิต ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสาเหตุการเกิดอาชญากรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ของพุทธศาสนาพบว่า สาเหตุการเกิดอาชญากรรม แบ่งออกเป็น 2 สาเหตุเท่านั้น คือ สาเหตุภายใน และ สาเหตุภายนอก สาเหตุภายใน ได้แก่ อโยนิโสมนสิการ อกุศลมูล 3 และอนุสัย 7 ซึ่งในงานวิจัยนี้เรียกว่าเป็น ปัจจัยภายใน หรือ ปัจจัยภายในจิตใจ ที่มีกล่าวไว้ในคัมภีร์พระพุทธรศาสนาว่าเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม ส่วนสาเหตุภายนอก หรือ ปรโตโฆสะ(ฝ่ายไม่ดี) อันได้แก่ อาชญากรรมที่เกิดจาก ปาปมิตร พ่อแม่ ครู อาจารย์ หนังสือ สื่อมวลชน และวัฒนธรรม ซึ่งให้ข่าวสารไม่ถูกต้อง การคบเพื่อนไม่ดีจนถูกแนะนำชักจูงไปในทางที่ไม่ดีงาม หรือเกิดจากการคบคนพาล ผู้ที่คบคนพาลย่อมจะได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนเหล่านั้น อันทำให้สามารถที่จะก่ออาชญากรรมได้ ตลอดจนสภาพแวดล้อมถิ่นที่อยู่อาศัยไม่ดี ซึ่งในทางพุทธศาสนา เรียกว่า “ปฏิรูปเทสวาสะ” ซึ่งในงานวิจัยเรียกสาเหตุภายนอกนี้ว่า เป็น ปัจจัยทางด้านสังคม และ ปัจจัยทางด้านกายภาพหรือสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาระบุว่า สาเหตุในการกระทำความผิดของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่างตอบว่ามีสาเหตุมาจาก ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งเป็นสาเหตุที่เกิดจาก โมหะ เป็นจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 67.3 ด้วยเหตุผลนี้ พุทธศาสนาจึงให้ความสนใจในเรื่องความคิดของมนุษย์เป็นอย่างมาก ถ้ามนุษย์คิดโดยไม่แยบคาย เรียกว่า “อโยนิโสมนสิการ” อันนำไปสู่ “มิจฉาทิฎฐิ” ซึ่งจะเป็นสาเหตุหลักของการเกิดอาชญากรรม ในมุมมองของพุทธศาสนา อาจกล่าวได้ว่า คุณค่าทางจริยธรรมของการวิเคราะห์แนวพุทธ คือ คุณค่าที่เกิดจากการรู้จักสภาวะภายในจิตใจของตนเป็นอันดับเบื้องต้น จนทำให้รู้จักตนเองและแยกแยะได้ว่าอะไรคือกุศลธรรม และอะไรคือ อกุศลธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคน ๆ นั้นในที่สุด และนี่คือเหตุผลของการวิเคราะห์ว่า ที่เขาไม่ทำชั่วเพราะเหตุผลอะไร ก็เพราะจากการมีสัมมาทิฐิที่ถูกต้องนั่นเอง ดังนั้นการจะปลูกฝังให้คนเรามีสัมมาทิฐิ เพื่อไปแก้ที่สาเหตุภายในของการเกิดอาชญากรรมได้นั้น จะต้องประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย คือ 1 ปัจจัยภายนอกที่เรียกว่า “ปรโตโฆสะ” และปัจจัยภายในที่เรียกว่า “โยนิโสมนสิการ” ทั้ง 2 ปัจจัยนี้จะต้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ในข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิดของผู้ต้องขัง ด้านสังคม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เหตุในครอบครัวมีคนกระทำความผิด ก็เลยกระทำตาม มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครอบครัวขาดความอบอุ่น จึงกระทำไปเพื่อประชดทางบ้าน มีความคิดเห็นระดับมากดังนั้น ในการแก้ปัญหาสาเหตุภายนอกของการเกิดอาชญากรรมจึงจำต้องสร้าง ปรโตโฆสะ กัลยาณมิตร สิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อนำไปสู่สัมมาทิฐิ โดยนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้ โดยภาคสังคม (SOCIAL) สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา จากการวิจัย

เชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อนำเสนอรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้หลักพุทธธรรมในพระไตรปิฎก ซึ่งมีสาเหตุการเกิดอาชญากรรม 2 สาเหตุ คือสาเหตุภายใน และสาเหตุภายนอก สามารถนำผลจากการศึกษาวิจัยมาจัดทำเป็น model รูปแบบกระบวนการเกิดอาชญากรรมในแง่มุมของพุทธธรรม โดยใช้ชื่อว่า “MABA-PP Model” และจัดทำเป็น Model รูปแบบการป้องกันอาชญากรรมตามหลักพุทธธรรม โดยใช้ชื่อว่า “SYGO-PK Model” จากรูปแบบทั้ง 2 รูปแบบนี้สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

รูปแบบกระบวนการเกิดอาชญากรรมในแง่มุมของพุทธธรรม โดยใช้ชื่อว่า “MABA-PP Model” สามารถอธิบายได้ดังนี้

M = Micchaditthi (มิจฉาทิฏฐิ) การมีความคิด ความเชื่อ ค่านิยมหรือความเห็นไปในทางที่ผิด หรือหลงผิด ซึ่งเป็นบ่อเกิดรากฐานของอาชญากรรม

A = Ayonisomanasikara (อโยนิโสมนสิการ) การใช้ความคิดไม่ถูกวิธี การไม่รู้จักแยกแยะสิ่งนั้น ๆ หรือปัญหานั้น ๆ หรือการคิดโดยไม่แยบคาย ซึ่งมีมูลรากมาจาก กิเลส ตัณหา มานะ ทิฏฐิ อันเป็นสาเหตุภายในที่ก่อให้เกิดมิจฉาทิฏฐิและนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม

BA-P = Bad- Paratoghosa (ปรโตฆสะฝ่ายไม่ดี) สภาพสังคม ความยากจน ความไม่เท่าเทียมระหว่างชนชั้น สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย สภาพครอบครัวที่ไม่ดี อันเป็นสาเหตุภายนอกที่ก่อให้เกิดมิจฉาทิฏฐิและนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม

P = Papamitta (ปาปมิตร) คบคนชั่ว คบนักเลงอันธพาล คบเพื่อนที่ไม่ดี อันเป็นสาเหตุภายนอกที่ก่อให้เกิดมิจฉาทิฏฐิและนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม

และเมื่อสังเคราะห์ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ได้กระบวนการป้องกันอาชญากรรมตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้นำมาจัดทำเป็น Model โดยใช้ชื่อว่า ” SYGO-PK MODEL ” สามารถอธิบายได้ดังนี้

S = Sammaditthii สัมมาทิฏฐิ การมีปัญญอันเห็นชอบ การเห็นที่ถูกต้องเห็นชอบ ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และเป็นบรรทัดฐานของความคิดที่จะตัดสินว่าอะไรผิดหรือถูก อันนำไปสู่ความคิดยับยั้งไม่ประกอบอาชญากรรม

Y = Yonisomanasikar การทำใจโดยแยบคาย การรู้จักคิด การคิดอย่างถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบแบบแผน คิดอย่างมีเหตุมีผลและเป็นความคิดที่คอยสกัดกั้นกิเลส ตัณหา แต่ปลูกเร้าความคิดให้ไปในทางที่เป็นกุศลอันเป็นสาเหตุภายในที่ก่อให้เกิดสัมมาทิฏฐิและนำไปสู่การยับยั้งป้องกันอาชญากรรม

Go-P = Good- Paratoghosa (ปรโตโฆสะฝ่ายดี) ความรู้ เสี่ยงบอกเล่าจากผู้อื่น การกระตุ้นหรือชักจูงจากภายนอก เช่น การรับฟังคำแนะนำสั่งสอน เล่าเรียน หาความรู้ สนทนาซักถามฟังคำบอกเล่าชักจูงของผู้อื่น การอยู่ในสิ่งแวดล้อมถิ่นที่อยู่อาศัยสังคมที่ดี โดยเฉพาะ สถาบันครอบครัว (family) และสถาบันทางการศึกษา (education) จะต้องเป็นผู้สร้าง ผู้ชี้ทางและเป็นผู้นำทางจิตใจให้แก่สมาชิกในครอบครัว หรือ นักเรียน นิสิต นักศึกษา โดยจะต้องอธิบายค่านิยม ความคิด ความเชื่อที่ถูกต้อง และเป็นต้นแบบที่ดีในการดำเนินชีวิต ส่วนสถาบันทางศาสนา (religion) จะต้องคอยสอนอธิบายในเรื่องความดี ความชั่ว ความจริงของโลก และความสุขอันแท้จริงของชีวิต อันเป็นสาเหตุภายนอกที่ก่อให้เกิดสัมมาทิฏฐิและนำไปสู่การยับยั้งป้องกันการเกิดขึ้นของอาชญากรรม

K = Kalyanamitta กัลยาณมิตรตา ความมีกัลยาณมิตร การมีเพื่อนเป็นคนดี คบแต่สัตบุรุษ ไม่คบคนชั่ว หรือการมีมิตรผู้มีคุณ เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ หนังสือ สื่อมวลชน และวัฒนธรรม อันเป็นสาเหตุภายนอกที่ก่อให้เกิดสัมมาทิฏฐิและนำไปสู่การยับยั้งป้องกันการเกิดขึ้นอาชญากรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลวิจัย

1. ในเชิงนโยบาย ประเทศไทยนั้นเป็นสังคมหนึ่งที่ยอมรับพระพุทธศาสนาให้เป็นศาสนาประจำชาติวิถีชีวิตของคนไทยจึงสัมพันธ์เกี่ยวโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพุทธศาสนาอย่างปฏิเสธไม่ได้ แต่เมื่อสังคมโลกเปิดกว้างขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและสื่อสารมวลชน จึงทำให้สังคมไทยต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตหลายด้านโดยเฉพาะวิกฤตปัญหาในเรื่องอาชญากรรม

พุทธศาสนาจึงเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ที่สามารถนำหลักการสำคัญที่มีในพระไตรปิฎกมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาแบบองค์รวมได้ ด้วยเหตุนี้ รัฐควรจะนำคำสอนของพุทธศาสนาเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม การศึกษา การสังคมสงเคราะห์ การจัดการทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การแก้ปัญหาอาชญากรรมจึงไม่ใช่การหาวิธีลดกิเลส แต่จะต้องสร้างกลไกทางสังคมอย่างไรต่างหาก ให้กิเลสไม่ต้องทำงานมากกว่า ซึ่งกลไกทางสังคมดังกล่าว นั่นก็คือ การสร้างปรโตโมสะที่ดี นั่นเอง จากการศึกษา พบว่า การที่คนจะงดเว้นจากอาชญากรรมคือ 1. กลัวกฎหมาย 2. กลัวบาป 3. กลัวสังคม ตำนานคติเตือนใจ 3 ประการนี้เข้ามาผนวกกัน จึงจะเป็นการป้องปรามอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น รัฐจึงควรมอบหมายให้ กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ บรรจิวชิชาพระพุทธศาสนาเข้าในหลักสูตรการศึกษาของเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ชั้นประถมจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่ออบรมสั่งสอนหลักธรรมคำสอนขั้นพื้นฐานที่บุคคลต้องใช้ในชีวิตประจำวัน และในเรื่องวิธีการคิดที่ถูกต้องตามหลัก โยนิโสมนสิการให้มาก เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทย รู้สึกว่าการกระทำความผิดเป็นเรื่องที่ผิดต่อคำสอนของศาสนา เป็นเรื่องที่น่าละอาย เป็นบาป และเกรงกลัวต่อกฎหมาย ไม่กล้าที่จะกระทำความผิดเพราะจะถูกลงโทษโดยรัฐหรือถูกสังคมตำหนิตเตือนเพื่อเป็นการป้องปรามอาชญากรรม

2. ในเชิงปฏิบัติการ เนื่องจากมีผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษออกไปแล้วและกลับมากระทำความผิดซ้ำเพิ่มขึ้นทุกปี จนเกิดภาวะผู้ต้องขังล้นเรือนจำ (Overcrowding) ดังนั้นในแก้ไขปัญหานี้จึงต้องเน้นไปที่การพัฒนาคน โดยเริ่มที่สถาบันครอบครัวหรือสถาบันทางการศึกษา จะต้องเป็นผู้สร้างผู้ชี้ทางและจะต้องอธิบายค่านิยม ความคิด ความเชื่อที่ถูกต้อง ให้แก่สมาชิกในครอบครัว เพราะการมีสภาพครอบครัวไม่สมบูรณ์ ขาดความอบอุ่น ขาดต้นแบบที่ดีในการดำเนินชีวิต เป็นสาเหตุหนึ่งที่คนประกอบอาชญากรรม หรือหันกลับไปกระทำความผิดซ้ำ ดังนั้นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหานี้ คือ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

3. โดยในการแก้ไขปัญหาระยะสั้นนี้ นโยบายแนวทางในการแก้ไขฟื้นฟูปรับพฤติกรรมนิสัยของกรมราชทัณฑ์ หรือนโยบายคืนคนดีสู่สังคม ต้องปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขังในเรือนจำจริง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องการฝึกวิชาชีพเพราะมีหลายวิชาชีพที่ทางเรือนจำฝึกอบรมให้ผู้ต้องขัง และปรากฏว่า เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษไปแล้วไม่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง จึงเป็นสาเหตุที่หันกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก และควรส่งเสริมให้มีการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในเรือนจำทุกเรือนจำ ตั้งแต่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรี จากการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาแค่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น เป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าเขามีความรู้แล้ว เขาจะสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรถูกอะไรผิด อะไรดีหรืออะไรเลว ถ้าคนดี สังคมก็ดี สังคมจะดีได้ คนในสังคมต้องมีความรู้ก่อน

4. ส่วนการแก้ไขปัญหาในระยะยาว ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศากร อุบลสุวรรณ ที่ศึกษา การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ซึ่งเสนอว่า ควรนำมาตรการเลี้ยงโทษจำคุกมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดในคดีเล็กน้อย ๆ ศาลไม่ควรใช้โทษจำคุกลงโทษผู้กระทำความผิดแก่ผู้กระทำความผิดในคดีเล็กน้อย ๆ น้อย ๆ พร่ำเพรื่อมากเกินไปและที่สำคัญในเรื่องการพัฒนาจิตใจของคนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาวมากกว่า กล่าวคือโปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูของเรือนจำในเรื่องพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขัง จะต้องสอดแทรกเรื่องการสอนธรรมะในระดับศีลธรรมคือสอนธรรมะในระดับขั้นต่ำ โดยจะต้องจัดให้มีอนุศาสนาจารย์ประจำทุกเรือนจำอย่างจริงจัง และอนุศาสนาจารย์ประจำเรือนจำนี้ต้องสอนผู้ต้องขังให้ เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม และสอนให้ละเว้นความชั่วและทำแต่ความดี โดยเฉพาะธรรมคัมภีร์ครองโลก อันได้ หิริโอตตปปะ และจริยธรรมพื้นฐานสำหรับการดำรงตนในชีวิต อันได้แก่อธิปไตย 4 เพราะธรรมะในระดับนี้ เอาไว้สอนคนที่มีความรู้ต่ำ อีกทั้งสอนผู้ต้องขังให้นำหลักปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิต โดยจัดให้มีการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิแผ่เมตตา ในวันพระ หรือจัดหนังสือธรรมะไว้ที่ห้องสมุดของเรือนจำให้ผู้ต้องขังได้อ่านได้ศึกษาจนมีความต้องการและตั้งใจจะปฏิบัติธรรมเพื่อทำความดีให้มากขึ้นยิ่งกว่านี้ ซึ่งจะทำให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวในการใช้ชีวิตภายในเรือนจำได้ดีขึ้น มีความรู้สึกเข้าใจเยือกเย็นลง มีความสงบปล่อยวางเหตุการณ์รอบตัวได้มากขึ้น ได้มีโอกาสพบทบทวนความผิดที่ตนได้ก่อมาในอดีต ให้มีความรู้สึกกระตือรือร้นที่อยากจะเริ่มต้นชีวิตใหม่และมุ่งมั่นจะทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ให้แก่คนอื่นเท่าที่จะทำได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเจาะลึก ผู้กระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ซึ่งปัจจุบันพบการกระทำความผิด และมีปริมาณผู้ต้องขังเป็นจำนวนมาก
2. จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เมื่อทำการเปรียบเทียบสาเหตุการกระทำความผิดจาก ต้นหา มานะ ทิฐิ จำแนกตามอายุ พบว่า มีเพียง 2 กลุ่มอายุ คือกลุ่มอายุ 18-22 ปี และกลุ่มอายุ 58-62 ปี ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้คนกระทำความผิด แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2 กลุ่มนี้ พบว่า กลุ่ม อายุ 58-62 ปี ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมมากกว่า กลุ่มอายุ 18-22 ปี แต่ขณะที่กลุ่มอายุอื่นๆ เชื่อว่าปัจจัยทางด้านสังคมเป็นสาเหตุให้คนกระทำความผิด ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรเน้นเจาะลึกศึกษาไปที่การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน
3. จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สาเหตุการเกิดอาชญากรรมตามหลักพุทธศาสนาเกิดมาจาก 2 สาเหตุ คือ สาเหตุภายใน และสาเหตุภายนอก ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรเน้นเจาะลึกศึกษาไปที่ โยนิโสมนสิการ กับอาชญากรรม หรือ ปาปมิตรกับอาชญากรรม

บรรณานุกรม

- ธานี วรภัทร์. (2554). *วิกฤตราชทัณฑ์ วิกฤตกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- นิศากร อุบลสุวรรณ.(2557). *การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัมณพ ชูบำรุง. (2540). *อาชญาวิทยาแนวพุทธ (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Mannheim, Hermann. (1973). *Comparative Criminology, Vol 1*. London : Routledge & Kegan Paul.